

Bhuku raDanieri — Nhamba yeChishanu

Miaka Sabini

Jeff Pippenger

2023-11-29

Jehoyakim aive wokutanga pamadzimambo matatu okupedzisira eJudha, uye paakakundwa navaBhabhironi makore makumi manomwe euranda hwoumambo hwokumaodzanyemba akatanga. Makore iwayo makumi manomwe anoratidza nguva iyo Bhabhironi, umambo hwokutanga hwechiprofiti cheBhaibheri, hwaizotonga. Muna Isaya chitsauko makumi maviri nezvitatu, hure reTire raizokanganwika kwemakore makumi manomwe okufananidzira ayo muchiprofiti akaraidzwa semazuva amambo mumwe. Muchiprofiti cheBhaibheri mambo umambo, uye mazuva oumambo humwe chete hwechiprofiti cheBhaibheri hwakasvika pamakore makumi manomwe, hwaiva Bhabhironi.

Munguva iyoyo, chifeve cheTire, chinomirira upapa, chaizokanganwikwa. Pakupera kwamakore makumi manomwe okufananidzira, chaizorangarirwa chobuda ndokuita upombwe noushe hwose hwenyika. Upombwe hwomweya ihukama husiri pamutemo hunobva mukubatanidzwa kwechechi nehurumende. Pakupera kwamakore makumi manomwe okufananidzira, upapa hwaizopinda muukama neSangano Romubatanidzwa Wenyika Dzapasi Pose, rinomiririrwa namadzimambo ose anoitwa nawo upombwe nechifeve cheTire pakupera kwamakore makumi manomwe okufananidzira. Umambo hunotonga mukati mamakore makumi manomwe okufananidzira iUnited States, chikara chepanyika chine nyanga mbiri.

Danieri zvitsauko chimwe kusvikira zvishanu zvinoratidza muchidimbu nhoroondo yemakore makumi manomwe eBhabhironi; naizvozvo zvitsauko izvozvo zvinomiririra nhoroondo yenyanga mbiri dzechikara chinobva panyika. Zvitsauko zvina nezvishanu zvinozivisa madzimambo ekutanga neekupedzisira eBhabhironi, uye pamwe chete zvitsauko zviviri izvozvo zvinoratidza nhoroondo yechikara chepanyika nenyanga dzacho mbiri. Kutongwa kwenyanga mbiri idzodzo, pamwe chete nechikara chepanyika pachacho, kunomiririrwa nokutongwa kwamambo wokutanga nowokupedzisira. Kutongwa kwaNebhukadhinezari kwaiva kudzingwa kwemazuva “anomwe enguva,” panguva yaakararama sechikara chesango kwemazuva ane zviuru zviviri nemazana mashanu namakumi maviri, achirarama nouswa nedova. Kutongwa kwaBherishazari kwakanyorwa parusvingo, uye kwakafananidzwa nenhamba ine zviuru zviviri nemazana mashanu namakumi maviri; nokudaro zvichiratidza kuti kutongwa kwechikara chepanyika nenyanga dzacho mbiri kunomiririrwa ne“nguva nomwe” dzaRevhitiko makumi maviri nenhanchatu. Izvi zvakavakirwa pauchapupu hwamadzimambo maviri, uye zvapupu zviviri zvinomiririra wokutanga nowokupedzisira.

“nyengo zisanu ndi ziwiri” ndi mwala wokhumudwitsa kwa Adventism, choncho sizingathe kuzindikiridwa, ngakhale zili poyera kumeneko—kwa iwo amene akufuna kuona. Ndi chizindikiro cha chiweruzo cha mtunduwo (Babulo) umene unalamulira kwa zaka makumi asanu ndi awiri, ndipo ndi chizindikiro cha chiweruzo cha ufumu umene ukulamulira kwa zaka makumi asanu ndi

awiri zophiphiritsa. Pamene William Miller anapereka kumvetsa kwake kwa “nyengo zisanu ndi ziwiri” ya Levitiko 26, anagwiritsa ntchito masiku zikwi ziwiri mazana asanu ndi makumi awiri a Nebukadinezara akukhala ngati chirombo mu Danieli chaputala 4 monga mmodzi mwa mboni za uneneri zothandiza kutsimikizira “nyengo zisanu ndi ziwiri” ya Levitiko 26. “nyengo zisanu ndi ziwiri” ndiwo onse mwala wa maziko ndi mwala wapamutu mu Zekariya chaputala 4. Yesu, Mlongo White, Yesaya ndi Petro amaziika ngati mwala umene ukusanduka mwala wapamutu wa ngodya. Ndi chiphunzitso chomaliza ndi chachifumu cha uneneri wa Baibulo, ngakhale chili chosawoneka kwenikweni kwa iwo amene amadzinenera kuti ndi amithenga a mngelo wachitatu.

Paunotanga patinotanga kufungisisa zvitsauko zvitathanu zvokutanga zvebhuku raDhanieri, zvinokosha kuziva kuti kubva pakutanga chaipo “nguva nomwe” inoratidzwa. Jehoiakimu paakakundwa neBhabhironi, kutapwa kwamakore makumi manomwe kwakatanga. Bhuku reMakoronike rinotsanangura chikonzero nei vakatapwa kwemakore makumi manomwe.

Sedhekia aiva namakore makumi maviri nerimwe paakatanga kutonga, akatonga makore gumi nerimwe muJerusarema. Akaita zvakaipa pamberi paJehovha Mwari wake, akasazvininipisa pamberi paJeremiya muporofita, aitura zvinobva mumuromo maJehovha. Akapandukirawo mambo Nebhukadinezari, iye akanga amupikisa naMwari; asi akaomesa mutsipa wake, akaomesa moyo wake kuti arege kudzokera kuna Jehovha Mwari waIsraeri. Uyezve vakuru vose vaprista, navanhuwo zvavo, vakadarika zvikuru, vachitevera zvinonyangadza zvole zvakahedheni; vakasvibisa imba yaJehovha yaakanga aitsvenesa muJerusarema. Jehovha Mwari wamadzibaba avo akavatumira shoko navatumwa vake, achimuka mangwanani-ngwanani achituma; nokuti akanga ane tsitsi pamusoro pavanhu vake, napamusoro penzvimbo yake yokugara. Asi vakaseka nhume dzaMwari, vakazvidza mashoko ake, vakabata vaporofita vake zvakaipa, kusvikira kutsamwa kwaJehovha kwasimukira vanhu vake, kusvikira pasisina mushonga. Naizvozvo akauyisa pamusoro pavo mambo wavaKaradhea, akauraya majaya avo nebakatwa muimba yenzvimbo yavo tsvene, akasava netsitsi kumajaya kana kumhandara, kumurume mukuru kana kune akakotama nokukwegura; akavapa vose muruoko rwake. Nemidziyo yose yeimba yaMwari, mikuru nemiduku, nepfuma yeimba yaJehovha, nepfuma yamambo, neyamachinda ake; izvi zvole akazviisa kuBhabhironi. Vakapisa imba yaMwari, vakaputsa rusvingo rweJerusarema, vakapisa dzimba dzayo dzoushe dzose nomoto, vakaparadza midziyo yayo yose yakaisvonaka. Naavo vakanga vapukunyuka pabakatwa akavatapa akaenda navo kuBhabhironi; vakava varanda vake navanakomana vake kusvikira pakutonga kwoumambo hwePersia; kuti shoko raJehovha rakataurwa nomuromo waJeremiya rizadziswe, kusvikira nyika yafarira masabata ayo; nokuti nguva yose yayakanga iri dongo yakachengeta sabata, kusvikira makore makumi manomwe azadziswa. Zvino mugore rokutanga raKoreshi mambo wePersia, kuti shoko raJehovha rakataurwa nomuromo waJeremiya rizadziswe, Jehovha akamutsa mweya waKoreshi mambo wePersia, akaita kuti chiziviso chiparidzwe muumambo hwake hwose, akachinyorawo, achiti, Zvanzi naKoreshi mambo wePersia: Jehovha Mwari wokudenga wakandipa ushe hwose hwenyika; uye ndiye akandiraira kuti ndimuvakire imba muJerusarema, iri muJudha. Ndianiko aripo pakati penyū, pakati pavanhu vake vose? Jehovha Mwari wake ngaave naye, akwire hako. 2 Makoronike 36:11–23.

Miaka sabini ya utumwa ilikuwa ni kuitimiza neno la Yermia, “mpaka nchi ilikuwa imefurahia sabato zake; kwa kuwa muda wote ilipokaa hali ya ukiwa iliishika sabato.” Kuna kifungu kimoja tu katika Neno la Mungu, mbali na mstari wa Mambo ya Nyakati tunaounukuu, kinachoitaja nchi kuwa “imefurahia” sabato zake. Kifungu hicho kinapatikana katika sura ya ishirini na tano na ya ishirini na sita ya Mambo ya Walawi. Sura ya ishirini na tano inatoa maagizo juu ya jinsi ya kuiacha nchi ifurahie pumziko lake la sabato, na sura ya ishirini na sita inaeleza laana ya “mara saba” ikiwa maagizo hayo ya agano hayakufuatwa.

Magumo a Jehoiakimu akaratidza kutanga kwokutapwa, uko kuri chimwe chezvikuwa zvezvakadanwa naDhanieri muchitsauko chepfumbamwe kuti “kutuka” ne“mhiko” zvaMozisi. Dhanieri ainzwisisa kutuka kwe“nguva nomwe,” nokuti muchitsauko chepfumbamwe anopupura kuti, kubudikidza nokudzidza kwake chiporofita chaJeremiya chemakore makumi manomwe, akanzwisisa uwandu hwamakore ayo vanhu vaMwari vaizova varanda muBhabhironi.

Mu gore rokutanga rokutonga kwake, ini Danieri ndakanzwisisa namabhuku uwandu hwamakore, pamusoro pawo shoko raJehovha rakanga rasvika kuna Jeremia muprofita, kuti aizozadzisa makore makumi manomwe mukuparadzwa kweJerusarema. Danieri 9:2.

Danieri ainzwisisa makore makumi manomwe “namabhuku,” kwete bhuku raJeremia chete. Rimwe bhuku raakanzwisisa raiva zvinyorwa zvaMozisi, nokuti mumunyengetero wake anoratidza kuti “kutukwa” kwamakore makumi manomwe euranda kwaiva “mhiko” yaMozisi. Shoko riri muna Danieri chitsauko 9, rinoturikirwa richinzi “mhiko,” ndiro shoko rimwe chetero rinoturikirwa richinzi “kanomwe” muna Revhitiko 26. Kutapwa kwaJudha kuBhabhironi kwamakore makumi manomwe kwaiva kuzadziwa kwokutukwa kwe“kanomwe,” zvisinei nezvingapikiswa nomumwewo zvake mudzidzisi woumwari wemazuva ano. Zviri pachena sezvinoonekwa nechiedza chemasikati, asi chete kana uchida kuzviona.

আর সদাপ্রভু সনাই পরবতে মোশাকি কহলিনে, বল, তুমি ইস্রায়েলে-সন্তানগণকে বলবি, আমি তোমাদিগকে যে দেশে দিতিছি, যখন তোমরা সেই দেশে প্রবেশ করবি, তখন সেই দেশে সদাপ্রভুর উদ্দেশে বশিরামবার পালন করবি। ছয় বৎসর তুমি তোমার ক্షতে বপন করবি, এবং ছয় বৎসর তোমার দ্রাক্ষাক্ষতের ছাঁটিবি, ও তাহার ফল সংগ্রহ করবি; কিন্তু সপ্তম বৎসরে দেশেরে জন্ম সম্পূর্ণ বশিরামেরে এক বশিরামবার হইবে, সদাপ্রভুর উদ্দেশে এক বশিরামবার; তুমি তোমার ক্షতে বপন করবি না, এবং তোমার দ্রাক্ষাক্ষতের ছাঁটিবি না। তোমার শস্যক্షতেরে যে ফসল আপনা-আপনি জন্মবি, তাহা তুমি কাটিবি না; এবং তোমার অছাঁটা দ্রাক্ষালতার দ্রাক্ষা সংগ্রহ করবি না; কারণ ইহা দেশেরে জন্ম বশিরামেরে বৎসর। আর দেশেরে সেই বশিরামবারেরে উৎপন্ন তোমাদেরে ভক্షযেরে জন্ম হইবে; তোমার, তোমার দাসেরে, তোমার দাসীর, তোমার ভাড়াকরা কর্মচারীর, এবং তোমার সহতি বাসকারী বাদিশীর জন্ম; আর তোমার গবাদিশুর জন্ম, এবং তোমার দেশেরে বন্য পশুর জন্মও, তাহার সমস্ত উৎপন্ন ভক্షযেরে জন্ম হইবে। আর তুমি নিজেরে জন্ম সাত সাত্ত্বকি বৎসর, অর্থাৎ সাতবার সাত বৎসর গণনা করবি; এবং সেই সাত সাত্ত্বকি বৎসরেরে সময় তোমার জন্ম ঊনপঞ্চাশ বৎসর হইবে। পরে সপ্তম মাসেরে দশম দিনে তুমি ষেবলিরে তুরীধ্বনি করাইবে; প্রায়শ্চিত্তেরে দবিসে তোমরা তোমাদেরে সমুদয় দেশে তুরীধ্বনি করাইবে। লবীয় পুস্তক ২৫:১-৯।

Zvakakosha kuona kuti, mumirayiro yokurega nyika ichizorora, mipendero minomwe yemakore matanhatu yokurima nyika negore rimwe rokurega nyika ichizorora inopfuurira kusvikira kugore ramakumi mana nepfumbamwe, apo paifanira kuva nejubheri rairatidza kuzadziswa kwemipendero minomwe yemakore manomwe. Chinhu chinokosha zvikuru chokuti chionekwe ndechokuti kuridzwa kwehwamanda yejubheri kwaifanira kuitika paZuva reYananiso, nokudaro zvichiratidza kuti, apo Zuva reYananiso rinopesana nechimiro rakatanga pana October 22, 1844, hwamanda yejubheri inomirira mupendero we“nguva nomwe” yaifanira kuridzwa ipapo. “Nguva nomwe” dzakatanga apo Manasseh akatapwa akaendeswa kuBhabhironi muna 677 BC, dzaimirira makore zviuru zviviri namazana mashanu namakumi maviri, ayo akaguma paZuva reYananiso rinopesana nechimiro. Kubatana uku kungangosiyiwa chete navaya vasingadi kuona. Mupendero we“nguva nomwe” wakabatana namakore zviuru zviviri namazana matatu.

Leviticus makumi maviri nemashanu, mukati memirayiridzo yesungano yendima pfumbamwe dzokutanga, munowanikwa mufananidzo wakadzama zvikuru womusimbati wezuva rimwe kuva gore rimwe muShoko raMwari; zvinokoshawo zvikuru kuti izvi zvionekwe. Musanganiswa wenyaya dzengano dzinokandirwa kunze navadzidzi vezvouMwari kuti varambe vakadhakisa boka newaini yeBhabhironi ndewokuti kutonga kwe“nguva nomwe” muchitsauko makumi maviri nematanhatu kunobva pakunzwisisa kusiri iko kwerevo yechiHebheru yeshoko rakashandurwa richinzi “nguva nomwe.” Nharo iyoyo haisi yechokwadi. Revo yechiHebheru yeshoko iro inobata zvizere mukati metsananguro yaro hwaro hunoruramisa kurishandisa nenzira yenhamba, asi nharo yavo isina kusimba, yavanotsigisa nechimiro chenheyo yakarasika yakavakirwa pahunyanzvi hwavo hwavanzviti nahwo hwegramu yechiHebheru, inongova nharo yokutsausa chete.

Kahlolo e emelwang e le “dinako tse supa” mo kgaolong ya masome a mabedi le borataro, e lemogiwa ka bokao jwa karolo eo, e seng ka baitseanape bangwe ba bodumedi ba metlha ya gompiano ba sokamisa puo ya Sehebere. William Miller o ne a bopa tshwetso ya gagwe ntle le go ikaega ka puo ya Sehebere ka gope, mme tlhotlhetso e e tswang kwa Modimong e ne ya amogela kutlwisiso ya gagwe e le e e siameng. Baengele ba ne ba kaela kutlwisiso ya gagwe go ya ka bokao jwa kgaolo e kahlolo ya “dinako tse supa” e leng mo go yone, e seng go ya ka puo ya Sehebere.

Umxholo wesahluko samashumi amabili nanhlanu yilapho iziyalezo zesivumelwano zikhonjiswa khona, bese isahluko samashumi amabili nanhlanu nesithupha sinikeza isibusiso esithembisiwe ngokugcina lezo ziyalezo zesivumelwano, futhi emva kwalokho sikhomba lokho uDaniyeli akubiza ngokuthi “isiqualekiso sikaMose” ngenxa yokungalaleli lezo ziyalezo.

Muktadha wa habari hii ni mada ya kanuni ya siku moja kuwa mwaka mmoja katika unabii wa Biblia. Aya zile za mwanzo za Mambo ya Walawi ishirini na tano zinabainisha kwamba katika unabii wa Biblia siku inawakilisha mwaka. Katika kitabu cha Kutoka, Musa anafafanua wazi uhusiano uliopo kati ya pumziko la Sabato ya siku ya saba kwa mwanadamu na mnyama, na pumziko la Sabato ya mwaka wa saba kwa nchi.

Uye kwemakore matanhatu uchadyara nyika yako, uye uchaunganidza zviwereko zvayo; asi gore rechinomwe uchairega ichizorora nokuramba isina kurimwa, kuti varombo vavanhu vako vadye; uye zvanosiya zvichadyiwa nezvikara zvesango. Saizvozvo uchaita kumunda wako

wemizambiringa, nokumunda wako wamaorivhi. Mazuva matanhatu uchabata basa rako, asi nezuva rechinomwe uchazorora; kuti nzombe yako nembongoro yako zvizorore, uye mwanakomana womurandakadzi wako, nomutorwa, vawane kuzorodzwa. Eksodho 23:10–12.

Mukati memavhesi iwayo matatu munogona kuonekwa kuti zuva rokuzorora ravanhu nemhuka rinoenzanirana negore rokuzorora renyika. Muna Revhitiko chitsauko makumi maviri neshanu, mundima shanu dzokutanga, tinowana chimiro chegirama chakangofanana nomurayiro weSabata uri muna Ekisodho chitsauko makumi maviri, ndima 8 kusvika 11.

Zvino Jehovha akataura naMozisi pagomo reSinai, achiti, Taura kuvana vaIsraeri, uti kwavari, Kana mapinda munyika yandinokupai, ipapo nyika ichachengeta sabata kuna Jehovha. Kwamakore matanhatu uchadyara munda wako, uye kwamakore matanhatu uchachekerera munda wako wemizambiringa, uunganidze zvibereko zvawo; asi mugore rechinomwe richava sabata rokuzorora kunyika, sabata kuna Jehovha; haungadyari munda wako, kana kuchekerera munda wako wemizambiringa. Zvinomera zvoga pakukohwa kwako usazvikohwa, uye usatake mazambiringa omuzambiringa wako usina kuchekererwa; nokuti igore rokuzorora kunyika. Revhitiko 25:1–5.

Rangarira zuva resabata, kuti urichengete rive dzvene. Mazuva matanhatu uchashanda, uchiita mabasa ako ose; asi zuva rechinomwe isabata raJehovha Mwari wako; pariiri usaita basa ripi neripi, iwe, kana mwanakomana wako, kana mwanasikana wako, kana muranda wako, kana murandakadzi wako, kana zvipfuwo zvako, kana mutorwa wako ari mukati memasuo ako; nokuti namazuva matanhatu Jehovha akaita denga nenyika, negungwa, nezvose zviru mazviri, akazorora nezuva rechinomwe; naizvozvo Jehovha akaropafadza zuva resabata, akariita dzvene. Ekisodho 20:8–11.

Pamwe chete, mirayiro miviri yesabata inoratidza mamiriro ezviri muna Revhitiko makumi maviri neshanu nemakumi maviri nenhanhatu. Yaiswa pamwe chete, mutsetse pamusoro pemutsetse, inopupura kuti “mazuva matanhatu uchashanda, uite mabasa ako ose,” uye kuti “makore matanhatu uchadyara munda wako, uye makore matanhatu uchachekerera munda wako wemizambiringa, uchiunganidza zvibereko zvawo.” “Asi zuva rechinomwe ndiro Sabata raJehovha Mwari wako,” uye “gore rechinomwe richava sabata rokuzorora kunyika, sabata raJehovha”.

Magama ose ari maviri anoshandurwa achinzi “wechinomwe,” mune chero ipi zvayo yemirayiro yesabata, kungava kuri kusabata kwevanhu kana kusabata kwenyika, ndiro rimwe chete izwi rechiHebheru rinoshandurwa richinzi “kanomwe” muchitsauko chemakumi maviri nematanhatu chaRevhitiko. Mamiriro ezvitsauko zvevakumi maviri nemashanu nezvevakumi maviri nematanhatu zvaRevhitiko akaiswa mukati memutemo wechiporofita wokuti zuva rinomirira gore muchiporofita cheBhaibheri. Chimwe chinhu chine kukosha kwakafanana mutemo wechiporofita wokutanga kutaurwa.

Chinhu chokutanga chinotaurwa muzvitsauko izvi zviru ishoko remusimboti rokuti zuva rimwe rimirira gore rimwe. William Miller akatungamirirwa naGabrieri nedzimwe ngirozi kuti aone “nguva nomwe” dzaRevhitiko sechiratidzo chemakore zviuru zviru namazana mashanu

namakumi maviri, uye izvi zvinowirirana zvizere nemamiriro ezvitsauko izvi, anova musimbotti wokuti zuva rimwe rimirire gore rimwe, wakaiswa pachena mundima shanu dzokutanga dzechitsauko chemakumi maviri neshanu.

Munyoreri weMakoronike paakazivisa chikonzero nei Bhabhironi rakabvumidzwa kutapa ushe hwokumaodzanyemba hwaJudha achihuisa muutapwa, akati kwakanga kuri kuti nyika inakidzwe nesabata rayo rokuzorora. Imwe chete nzvimbo muShoko raMwari inotaura zvakare nezvenyika ichinakidzwa nokuzorora inowanikwa muzvitsauko makumi maviri nezvishanu nezvemakumi maviri nezvitanhatu zveRevhitiko. Makore makumi manomwe Bhabhironi parakatonga soumambo hwokutanga hwechiporofita cheBhaibheri haangoratidzi chete makore okufananidzira ayo chikara cheniyika chaizotonga soumambo hwechitanhatu hwechiporofita cheBhaibheri, asiwo makore makumi manomwe ireferensi yakananga ku“nguva nomwe” dzekutukwa kwaMozisi.

Patinotanga kudzidza uporofita hunomiririrwa muzvitsauko zvitatanhatu zvokutanga zvaDanieri, zvinokosha kuti tizive kuti kutukwa kwe“nguva nomwe,” pamwe chete nokuropafadzwa kwe“nguva nomwe,” chinhu chiri muchimwe nechimwe chezvitsauko izvozvo.

Kukoshawo futi ukukhumbula ukuthi umjikelezo wezikhathi eziyisikhombisa zemijikelezo yeminyaka eyisikhombisa uphawulwa ngokukhala kwecilongo lejubili ngosuku lweshumi lwenyanga yesikhombisa, okuwusuku lokuBuyisana. Leli qiniso lihlanganisa “izikhathi eziyisikhombisa” kanye nezinsuku eziyizinkulungwane ezimbili namakhulu amathathu ezikuDanieri isahluko sesishiyagalombili, ivesi leshumi nane. Kukoshawo futi ukukhumbula ukuthi unyaka wesiprofetho unezinsuku ezingamakhulu amathathu namashumi ayisithupha, futhi uma uhlanganisa izinsuku ezingamakhulu amathathu namashumi ayisithupha kaningi, kaningi, ngenxa “yezikhathi eziyisikhombisa,” lokho kulingana nezinsuku eziyizinkulungwane ezimbili namakhulu amahlanu namashumi amabili.

Danieri paakaona mumabhuku chiverengero chamakore chakanga chataridzwa naJeremia, akatanga munyengetero unobata chinhu chimwe nechimwe chemhinduro yokutendeuka inozivikanwa sechinodiwa, kana vanhu vaMwari vachizombomuka vachiona chokwadi chokuti vari nhapwa munyika yomuvengi. Pakupera pomunyengetero waDanieri weRevhitiko makumi maviri nenhanhatu, Gabrieli akaonekwa kuti aye Danieri kunzwisisa kwechiratidzo chaakanga “anzwa”, chiratidzo chamazuva ane zviuru zviviri namazana matatu. Gabrieli akatanga nokuzivisa Danieri kuti mavhiki makumi manomwe akanga “atemwa” nokuda kwavanhu vaDanieri.

Majuma makumi manomwe atemerwa pamusoro porudzi rwako nepamusoro peguta rako dzvene, kuti kupandukira kugumiswe, nezvivi zvipedzwe, uye kuti kuyanansirwa kwezvakaipa kuitwe, nokuuya nokururama kusingaperi, nokusimbiswa kwechiratidzo nechouprofita, uye nokuzodzwa kweNzvimbo Tsvene-tsvene. Danieri 9:24.

Izwi rakashandurwa richinzi “zvatarwa” mundima iyi rinoreva “kuchekwa kubva,” saka zvinoreva kuti mavhiki makumi manomwe aifanira kuchekwa kubva pamazuva zviuru zviviri nemazana matatu. Kutangira pachirevo chechitatu muna 457 BC, vanhu vaDanieri vaizova nenguva yokuedzwa yemavhiki makumi manomwe echiporofita. Mavhiki makumi manomwe echiporofita akaenzana namakore mazana mana namakumi mapfumbamwe. Makore mazana mana

namakumi mapfumbamwe pashure pechirevo chechitatu, Israeri yekare yaizotema Stefano nematombo mugore ra³⁴, uye yaizorambwa zvizere naMwari.

Utekwa uliotangulia amri zile tatu, zinazotambulisha mwanzo wa ile miaka mia nne na tisini ya wakati wa rehema ya majaribio, ulikuwa wa miaka sabini. Miaka hiyo sabini ilikusudiwa kuipa nchi nafasi ya kufurahia mapumziko ya Sabato ambayo Israeli ya kale haikuyatimiza kamwe. Miaka sabini ya mapumziko ya Sabato kwa ajili ya nchi ililetwa kwa sababu ya miaka mia nne na tisini ya uasi dhidi ya kiapo cha Musa (au majuma sabini ya miaka).

Makore ane mazana mana namakumi mapfumbamwe okumukira sungano ya Revhitiko makumi maviri neshanu akabereka makore makumi manomwe okutapwa, kuti nyika inakirwe nezororo rayo. Makore makumi manomwe okutapwa akatungamirira kumirairo mitatu, iyo yakaratidza mamwe makore ane mazana mana namakumi mapfumbamwe enguva yokuedzwa kuIsraeri yekare. Naizvozvo tinoona nguva mbiri dzokuedzwa, imwe neimwe iine makore ane mazana mana namakumi mapfumbamwe. Mirairo mitatu iyi inomiririra mashoko avatumwa vatatu, wokutanga wawo wakasvika muna 1798, pakuguma kokutsamwa kwokutanga kwe“nguva nomwe” pamusoro poushe hwokumusoro. Mutumwa wechitatu akasvika makore zviuru zviviri namazana matatu pashure pomurairo wechitatu pana Gumiguru 22, 1844, apo “mugumo wokupedzisira wokutsamwa” wakasvikawo.

Mukati memakore makumi mana namatanhatu pakati pokuguma kwokutsamwa kwokutanga nokuguma kwokutsamwa kwokupedzisira, Jesu akaisa nheyo dzetemberi yeMillerite, uye ibwe renheyo raiva “nguva nomwe.” Ibwe iroro raifanira kuva kana ibwe renheyo (kana zvimwewo ibwe rokugumbusa) reAdventism pakutanga, uye kana ibwe repamusoro nekepisitoni (kana zvimwewo ibwe reguva) reAdventism pakuguma. Mitemo mitatu inomirira kusvika kweshoko revatumwa vatatu munhoroondo ya 1798 kusvika 1844, inomirirawo zvitsauko zvitatu zvokutanga zvebhuku raDanieri.

Tichatanga kufunga nezvezvitsauko zvitatanhatu zvokutanga muchinyorwa chinotevera.

“Ni ryari ibitabo bya Daniyeli n’Ibyahishuwe bizasobanukirwa neza kurushaho, abizera bazagira ubunararibonye bw’idini butandukanye rwose... Ikintu kimwe kizamenyekana rwose binyuze mu kwiga Ibyahishuwe—uko isano iri hagati y’Imana n’ubwoko bwayo ari iya bugufi kandi ihamyeye.” *The Faith I Live By*, 345.